

peskom (sviščem) kakih 5 $\frac{c}{m}$ na debelo. Na ta pesek se naspó redkoma peške, in potem zopet pesek. Tako se dela toliko časa, dokler je posoda polna, ali da je vse seme poshranjeno. Posoda se nese v primerno toplo klet ali se pa zakoplje v zemljo. Kolikor prej se stratificuje, na toliko mrzlejši kraj je dejati posodo. Kadar so kali nekaj milimetrov dolge in kadar je uže spomladi vreme primerno, tedaj se pa vseje vzkališše seme.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

146.

O javnih naših zadevah.

Kimberley 1874.

Dva dni potem so bili povsodi nalepljeni plakati, na katerih je bilo oznanjeno, kje leže pole peticije za podpisovanje. Po vseh prodajalnicah so visele karikature guvernerja, in nezavisni listi pri nas in drugej so prinašali nečastnih reči o njegovem poprejnem življenju. Enega pisatelja so zaprli v Klipdriftu. Ko so ga postavili pred sodnike, prigromeli so s Kimberleya „vigilanti“ na vozovih in konjih. Sodniki se niso upali izreči sodbe, torej so jo odložili, to se vé, za vselaj, kakor sploh take sodbe. Peticijo smo podpisavali dva dni. Tu pa je nenadoma prišla z Londona vest, da je Sauthey odstavljen.

V kopaninah pa je tako-le. Večina claimov je bila tri četrtinke leta ali posuta, ali pod vodo. Treba je bilo poskrbeti o tem, kako bi se dala voda odstraniti. Pogodili smo se s podjetnikom Hallom in drugovi njegovimi. Pripeljali so s Kapskega mesta parne pumpe. Pogodili pa smo se tako-le. Hall se zavezuje za 6500 liber šterlingov, da nam vodo izpumpa v 70 dneh. Ako v tem času ne bode gotov, plačati nam mora za vsak dan zamude 20 liber šterlingov kot nagrado diggerjem. Ako se mu pa posreči odpraviti vodo popreje, dati mu hočejo diggerji 30 liber za vsak dan. Pogodbo smo napravili z vso previdnostjo. Govorilo se je namreč, da hoče Sauthey nalašč opostošiti kopanine, da bi jih diggerji pustili ali pa za slepo ceno prodali. Nakanjal je baje prodati celo demantovo polje londonskej družbi, katerej član je bil tudi Hall. Mislilo se je toraj, da bode Hall pumpanje zavlekel, z dolgim čakanjem diggerje unejevoljil in s kopanin odpravil. No Hall je izpumpal vodo v 60 dneh. Prejel je toraj razen pogojene nagrade še 300 liber šterlingov. Vsega vkup je stalo pumpanje vode 6890 liber šterlingov. Na vsak claim je prišlo 20 liber. S početka je bilo vseh claimov 1020, ali počasi so se skrčili na menj kot 400.

Posipino pa vsak lastnik claimov sam odpravlja. Med lastniki sta tudi dva Čeha, Karol in Edvard Stran-

sky. Kupčujeta z demanti in sta vsega spoštovanja in zaupanja vredna moža.

Popis moje nezgode v claimu je prišel v nekatere praške novine, ki so zablodile celo v Kimberley. Očita se mi nekje, da se hočem s tako malenkostjo ponašati, hvaliti. No, jaz nisem te nezgode popisal za novine. Hotel sem samo Vam, iskrenemu svojemu prijatelju po- tožiti, kake nezgode me bijejo. Ne omenjajte nič več mene novinarjem. Verujem, da je vsakemu drugemu življenje moje malenkost. Meni pa ni. Vsak rad živi, jaz tudi.

Srčno Vas pozdravlja

C. P.

147.

Teicha. Potopis. Vlada.

Kimberley 1875.

Dolgo si uže nisva pisala. Pri meni se je mnogo spremenilo. Ločil sem se od bratov Teichov, prijateljev svojih. To mi je naredila lokavost nekega človeka, kateremu sem dosta dobrega storil. Blodim po svetu preko trideset let, sešel sem se z ljudmi vseh barv, običajev in značajev, povsodi sem dosta dobro shajal, nobenemu nisem dajal povoda, da bi me sovražil. Ali tu se mi je pokazal nenadoma obrekovalec in me obdolžil reči, katerih nisem nikdar storil.

Opazal sem nekaj časa, da se Teicha zelo hladno vedeta do mene in skoro nočeta govoriti z menoj. Popreje sta mi pošiljala vse novine, na katere sta bila naročena, sedaj so izostale. Nisem vedel, kaj je temu krivo, vest mi ni očitala nič takega. Kdor noče govoriti z menoj, njega tudi jaz na miru puščam, toraj sem molčal. Mrzelo mi je pa veudarle to molčanje. Ko smo bili odstranili posipino iz claima, nastojala sta Teicha na nekih spremembah pri kopanju. Jaz se nisem zlagal ž njima. Opazil sem, kakor da mi Teicha ne zaupata, kakor popreje. To mi ni šlo v glavo. Konečno sem šel k njima. Doma je bil le eden. Vprašal sem ga kar naravnost, kaj imata do mene. Teich dolgo ni hotel prave povedati. Konečno sem izvedel, kdo me je očrnil. Ta nehvaležnik je natrobil Teichoma v uho, kako ju obrekujem, da sta goljufa, oderuha itd. „Da se tako vedete do nas, tega bi se ne bili nadejali, in to nam zelo mrzi“, skončal je Teich.

Začudil sem se in ostrmel. Ali je mogoče! Kako ostudna laž! Da bi jaz mogel kaj takega govoriti o teh ljudeh, ki so mi toliko dobrega storili! Dokazoval sem Teichu, da to ni drugo kakor lokava nastava, da bi se prijateljstvo naše razdrlo. In ko sem ga vprašal, zakaj mi ni tega preje povedal, odgovoril je, da zato ne, ker se je bal, da bi se jaz ne znosil nad tem človekom. Res da sem dober človek, ali kedar se ujemim, takrat sem grozen.

Prav je imel Teich. Spoznavam, da sem hude in nagle jeze. No, pozneje smo se popolnoma zmirili. Na

sv. Silvestra dan pa smo poravnali tudi račune svoje, mojega deleža za tri mesece je bilo samo 9 liber šterlingov. Kupil sem od Teicha 45 jardov plahtovine za šator. Teichu so solze stopile v oči. Dovolil mi je, ko sem ga prosil, da morem ostati v njegovem starem stanu dokler hočem, in da mi sploh še vedno hoče iti na roko v vseh rečeh, kolikor mu bode moči. Novi svoj šator sem postavil blizu Teichovih.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

(Dalje.)

Na podstavi mnenja veščakov izročilo se je zdelovanje načrta v pritrdivijo visokega c. kr. poljegelskega ministerstva inženjerju Ivanu pl. Podhagsky-u. Po njegovih pozvedbah moralo bi se v eni sekundi odvajati 470 kubičnih metrov povodnih (velike vode,) in sicer naj bi se go tem I. načrtu odvajalo 260 m^3 po Cesarskem grabnu, 210 m^3 pa po Ljubljani; pri tem so bili največ merodajni dotični troški, ker je naravno, da se odvajanje večje množine vode po Cesarskem grabnu in za to potrebna pogloblitev tega grabna dá ceneje zvrsti, kakor po Ljubljani, ki teče skozi mesto Ljubljansko.

Za izvršitev tega I. načrta potrebni troški, prištevši troške za uravnavo stranskih pritokov, znašajo 1,č78.730 gld.

Po tem načrtu moral bi se Cesarski graben tako poglobliti, da bi bil 40 cm globočiji, nego bi imel biti prihodnja struga Ljubljance.

Oziraje se na zdravstvene razmere, ki bi bile vsled takega odvajanja vode v nevarnosti, ukazalo je visoko c. kr. poljedelstvo ministerstvo projektantu, izdelati II. (tako zvani alternativni) načrt, po katerem bi se večja množina vode odvajala po Ljubljani. Posledica tega pa je bila ta, da se je moral pretočni profil napraviti veliko večji, da se je nasvetovala zgradba obrežnih zidov in da so se troški povikšali na 1,798.730 gld.

Ta prévisoka številka pa je ostrašila udeležene kroge, da so se jeli prizadevati, znižati jo, in res enketna komisija sklenila je dné 26. januarija l. 1888., da se naroči na podlagi od 470 m^3 na 400 m^3 znižane (odvajane) množine vode izdelari III. skrajšani načrt. Vsled tega so se proračunjeni troški res znižali (za 252.080 gld.) na 1,546.650 gld.

Ali prišla je vremenska nezdoga, ki je dala pre-mišljevat, ali je varno ostati pri znižani množini vode 400 m^3 ter obdržati na tej podlagi izdelani skrajšani načrt. Uže povodenj z dne 15. novembra l. 1878. izkaže 460 m^3 množine vode, povodenj ki je nastala po enketi, zborujoči dne 26. januarija l. 1888., dne 20. marcija l. 1888. pa izkaže 479.7 m^3 množine vode.

To je dalo povod, da je enketna komisija, ki je zaradi predledanja skrajšanega načrta bila sklicana na 25. dan meseca aprila 1889. sklenila to-le:

„Enketna komisija z dne 26. januarija 1888 je, držeč se po mnenji zvedencev z leta 1880. v oba vodotoka odvajane in na podlagi načrta z l. 1856. določene množine poplavne vode in sicer določene za reko Ljubljano s 166 m^3
in za Cesarski graben z 170 m^3
skupaj 366 m^3 “

oziroma prištevši še okoli 27%, skupaj 470 m^3 poplavne vode, z razlogi sklenila, da se alternativni načrt glede na tako velik dodatek prenaredi po znižani vode s 4000 m^3 .

Da si je v čislih imeti izdatni prihranek, ki bi izviral iz prenarejenega skrajšanega načrta, vendar pa mora zdaj zborujoča enketna komisija po danes od c. kr. stavbinskega urada predloženih, lani neznanih in posebno na povodenj 20. marcija l. 1888. ozirajočih se podatkih, ki konstatujejo, koliko se dejanski odteka vode in da je dvakrat v 10. letih, namreč o povodnji 15. novembra 1878 in 20. marcija 1888, iznašala množina vode 460 m^3 oziroma 479.7 m^3 sklepati, da veščaki l. 1870. nito dovolj izmerili gori omenjene odločne množine vode in da bi torej mnogokrat lahko nastopila tolika voda, da bi presegala ono množino vode 400 m^3 , ki se je vzela za podlago skrajšanemu načrtu z leta 1889.

Ker torej zdaj lanski sklep ne ustreza resnici, misli danes zborujoča enketna komisija, da je jako želeto v alternativnem načrtu določeno množino vode 470 m^3 pridržati, tor tako sklene soglasno, da ostane za Ljubljano, kolikor je je po mestu, in za Cesarski graben alternativni načrt neizpremenjen.

Gledé frunčiskanskega mostu in mostu v Karlovškem predmestju pa se izreka želja, da ostaneta, kolikor dopuščata teh mostov temelja, katera je treba še preiskati ter konstatovati kakšna da sta, predno se prično dotična dela.

Isto tako naj se zaradi štedljivosti ne napravijo obrezni in podporni zidovi v mestu Ljubljanskem iz lepo obsekanega kamenja, kakor v načrtu, ampak zložje naj se iz navadeo obdelanega.

Kar se pa tiče stranskih pritokov po barji, potrudi ter sprejme enketna komisija predloge in preračunjene troške predloženega skrajšanega načrta.

Po tem takem iznaša vsa potrebščina, in sicer glede:

A. reke Ljubljance	{ po alternativ-	973.600 gld. — kr.
B. Cesarskega grabna	{ nem načrtu	405.000 „ — „
	{ po skrajša-	
C. stranskih pritokov	{ nem načrtu	168.050 „ — „
	skupaj .	1,546.650 gld. — kr.
torej proti alternativnem načrtu z .		1.798.730 „ — „
manj		252.080 gld. — kr.